

Облік і оподаткування

УДК 631.162:657.471

Бурко Катерина Володимирівна

*асистент кафедри бухгалтерського обліку
Вінницький національний аграрний університет*

Бурко Екатерина Владимировна

*ассистент кафедры бухгалтерского учета
Винницкий национальный аграрный университет*

Burko Kateryna

*Assistant of Accounting Department
Vinnytsia National Agrarian University*

ORCID: 0000-0002-4321-1292

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛЬНИХ
ВИТРАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА И КОНТРОЛЯ МАТЕРИАЛЬНЫХ ЗАТРАТ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ
ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND CONTROL OF MATERIAL
EXPENDITURE OF AGRICULTURAL ENTERPRISES**

***Анотація.** У даній статті розглянуто організаційно-методичні аспекти обліку та внутрішнього контролю матеріальних витрат на сільськогосподарських підприємствах. Представлено порядок документального відображення господарських операцій, на сільськогосподарських підприємствах та проаналізовано первинні документи з обліку матеріальних витрат виробництва, що застосовуються на таких підприємствах, з метою правильної побудови системи бухгалтерського обліку матеріальних витрат.*

Ефективність роботи будь-якого сільськогосподарського

підприємства багато в чому залежить від здійснення правильного контролю за витратами. Систематичний і всеосяжний контроль сприяє забезпеченню обґрунтованості, своєчасності проведення цих операцій. Контроль за операціями з обліку матеріальних витрат дає можливість об'єктивно оцінювати реальний стан сільськогосподарського підприємства. Контроль є однією із функцій управління, яка дозволяє своєчасно виявити та ліквідувати ті передумови і фактори, які заважають ефективному веденню виробництва, успішному досягненню поставленої мети, відкоригувати діяльність підприємства чи його структурних підрозділів, тому провівши дане дослідження було встановлено основну проблему в забезпеченні внутрішнього контролю за матеріальними витратами на сільськогосподарських підприємствах, а саме, на підприємствах нерідко не має чіткого розуміння, як правильно організувати контроль, тому це створює ряд проблем у правильному та своєчасному відображенні матеріальних витрат суб'єктів господарювання.

Основними причинами цього є: відсутність працівників відповідної кваліфікації, методик, систем показників оцінки тощо. Тому в даній статті, з метою підвищення ефективності інформаційного забезпечення управління підприємством, визначено основні шляхи удосконалення системи організації обліку та контролю матеріальних витрат: розробити внутрішні стандарти контролю, удосконалити нормативно-правову базу стосовно організації обліку та внутрішнього контролю, а також доцільно було б на сільськогосподарських підприємствах ввести посаду внутрішнього аудитора, який би здійснював посилені контрольні функції за матеріальними витратами.

Ключові слова: витрати, матеріальні витрати, облік матеріальних витрат, внутрішній контроль матеріальних витрат.

Аннотация. В данной статье рассмотрены организационно-методические аспекты учета и внутреннего контроля материальных затрат на сельскохозяйственных предприятиях. Представлены порядок документального отражения хозяйственных операций на сельскохозяйственных предприятиях и проанализированы первичные документы по учету материальных издержек производства, применяемые на таких предприятиях, с целью правильного построения системы бухгалтерского учета материальных затрат.

Эффективность работы любого сельскохозяйственного предприятия во многом зависит от осуществления правильного контроля за расходами. Систематический и всеобъемлющий контроль способствует обеспечению обоснованности, своевременности проведения этих операций. Контроль за операциями по учету материальных затрат дает возможность объективно оценивать реальное состояние сельскохозяйственного предприятия. Контроль является одной из функций управления, которая позволяет своевременно выявить и ликвидировать те предпосылки и факторы, которые мешают эффективному ведению производства, успешному достижению поставленной цели, откорректировать деятельность предприятия или его структурных подразделений, поэтому проведя данное исследование было установлено основную проблему в обеспечении внутреннего контроля за материальными затратами на сельскохозяйственных предприятиях, а именно, на предприятиях нередко не имеет четкого понимания, как правильно организовать контроль, поэтому это создает ряд проблем в правильном и своевременном отражении материальных затрат на предприятии.

Основными причинами этого являются: отсутствие работников соответствующей квалификации, методик, систем показателей оценки и тому подобное. Поэтому в данной статье, с целью повышения

эффективности информационного обеспечения управления предприятием, определены основные пути совершенствования системы организации учета и контроля за материальными затратами: разработать внутренние стандарты контроля, усовершенствовать нормативно-правовую базу по организации учета и внутреннего контроля, а также целесообразно было бы на сельскохозяйственных предприятиях ввести должность внутреннего аудитора, который бы осуществлял усиленные контрольные функции за материальными затратами.

Ключевые слова: *расходы, материальные затраты, учет материальных расходов, внутренний контроль материальных затрат.*

Summary. *In this article the organizational and methodical aspects of accounting and internal control over material costs at agricultural enterprises are considered. The order of documentary reflection of economic operations, on agricultural enterprises is presented, and primary documents on accounting of material expenses of production applied at such enterprises are analyzed, with the purpose of correct construction of a system of accounting of material costs.*

The efficiency of any agricultural enterprise depends largely on the proper control of costs. Systematic and comprehensive control helps to ensure the validity and timeliness of these operations. The control over the accounting operations of material costs enables to objectively assess the real state of the agricultural enterprise. Control is one of the functions of management that allows the timely identification and elimination of those prerequisites and factors that impede the effective management of production, the successful achievement of the goal, to adjust the activities of the enterprise or its structural units, therefore, after conducting this study, the main problem was identified in ensuring the internal control over material costs in agricultural enterprises, namely, at enterprises there is often no clear understanding of how to properly organize the control, therefore it creates a number of problems in the correct

and timely reflection of material costs in the enterprise.

The main reasons for this are: lack of employees of appropriate qualifications, methodologies, systems of evaluation indicators, etc. Therefore, in this article, in order to ensure the efficiency of the information management of the enterprise, the main ways of improving the system of accounting and control of material costs are defined: to develop internal standards of control, to improve the regulatory framework for the organization of accounting and internal control, and it would be advisable to agricultural enterprises to introduce a post of internal auditor, which would carry out increased control functions at material costs.

Key words: *expenses, material expenses, accounting of material costs, internal control of material costs.*

Постановка проблеми. В умовах сучасної економічної кризи, обмеженості матеріальних і фінансових ресурсів особливо гостро постає питання їх раціонального використання. Для раціонального та ефективного використання ресурсів необхідно посилити контроль за мірою споживання сировини і матеріалів у виробництві. За таких обставин організація дієвої та ефективної системи обліку і контролю за матеріальними витратами є першочерговим завданням вітчизняного виробника.

Одними з головних причин проблемного забезпечення контролю за матеріальними витратами сільськогосподарських підприємств є: відсутність працівників відповідної кваліфікації, методик, систем показників оцінки тощо.

Тому для впровадження ефективної системи контролю за матеріальними витратами на будь-якому сільськогосподарському підприємстві потрібно насамперед розробити внутрішні стандарти контролю та удосконалити нормативно-правову базу стосовно внутрішнього контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичні і теоретичні засади організації обліку та контролю матеріальних витрат сільськогосподарських підприємств досліджували провідні учені-економісти: Ф. Ф. Бутинець [7], Н. Г. Виговська [11], С. І. Гловацька [9], В. Ф. Максимова [10], Л. Г. Михальчишина [1], О. О. Разборська [8]. Не дивлячись на вагомі результати проведених наукових досліджень, донині залишається ряд теоретичних і практичних проблем, які потребують ґрунтовного вивчення.

Формулювання цілей статті. Головним завданням статті є визначення організаційно-методичних аспектів обліку та внутрішнього контролю за матеріальними витратами на сільськогосподарських підприємствах та визначення напрямів удосконалення системи організації обліку та контролю за матеріальними витратами з метою забезпечення ефективності інформаційного забезпечення управління підприємством.

Виклад основного матеріалу. Здійснення будь-якої діяльності потребує використання різноманітних ресурсів: фінансових, матеріальних, трудових, енергетичних тощо. В сучасних умовах господарювання визначальну роль відіграють саме матеріальні ресурси, оскільки вони є основою для здійснення виробничої діяльності та займають найбільшу частку в собівартості виготовленої продукції. Раціональне використання матеріальних ресурсів, знижуючи собівартість продукції, є фактором зростання прибутку і рентабельності підприємства [1].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] та П(С)БО 16 «Витрати» [3] визначають витрати, як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Матеріальні витрати – це вартість витрачених матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів на виробництво продукції, робіт або

послуг, а також матеріалів і малоцінних та швидкозношуваних предметів, витрачених на адміністративні, збутові та інші потреби підприємства [4].

Зважаючи на те, що матеріальні витрати займають значну питому вагу в структурі собівартості продукції та витрат підприємств в цілому, питання правильного обліку і контролю матеріальних витрат на підприємстві є надзвичайно актуальними.

Методичні основи складу матеріальних витрат визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (рис. 1) [3].

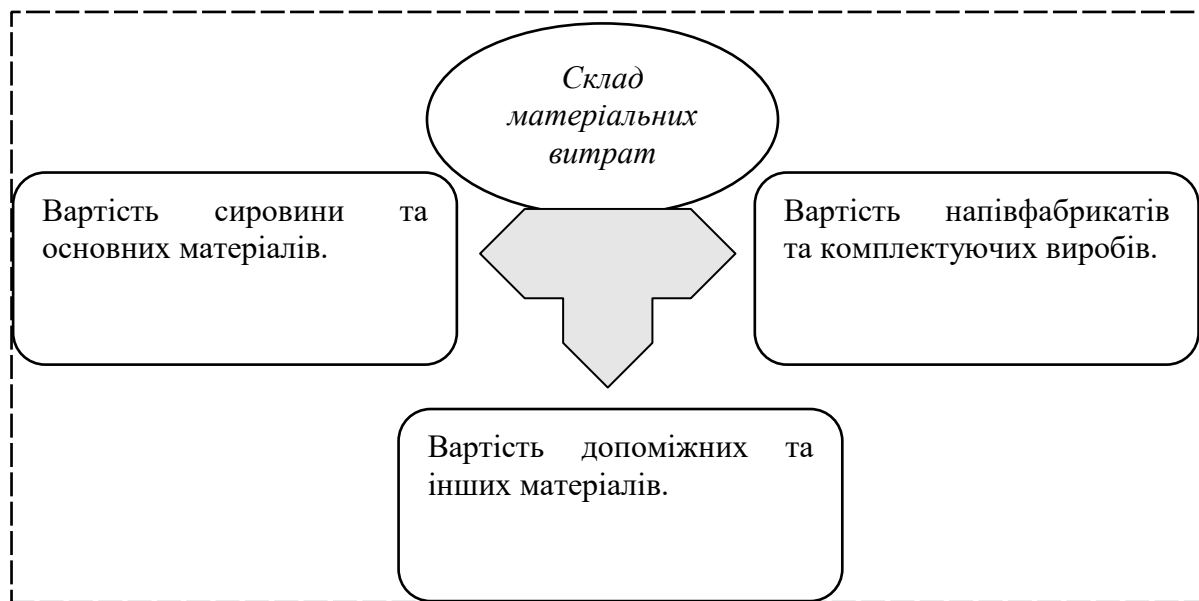

Рис. 1. Склад матеріальних витрат

Джерело: [3]

Сільськогосподарське виробництво характеризується рядом особливостей, які мають значний вплив на організацію обліку витрат, в тому числі і матеріальних. Значна частина матеріальних ресурсів підприємства цієї галузі використовується на створення та розвиток живих організмів – рослин та тварин.

У більшості сільськогосподарських підприємств матеріальні витрати займають найбільшу питому вагу у структурі витрат (у середньому 75-80 %), а у деяких галузях – більше 90 %. Для побудови бухгалтерського обліку матеріальних витрат визначальним є їх класифікація та оцінка.

Класифікація передбачає розробку номенклатури, а оцінка - визначення облікової ціни для поточного обліку та порядку визначення фактичної собівартості. Без попереднього вирішення цих питань раціональна побудова обліку матеріальних витрат виробництва практично неможлива, особливо в умовах комп'ютеризації обліку.

Первинні документи з обліку матеріальних витрат, що застосовуються на сільськогосподарських підприємствах представлено на рис. 2.

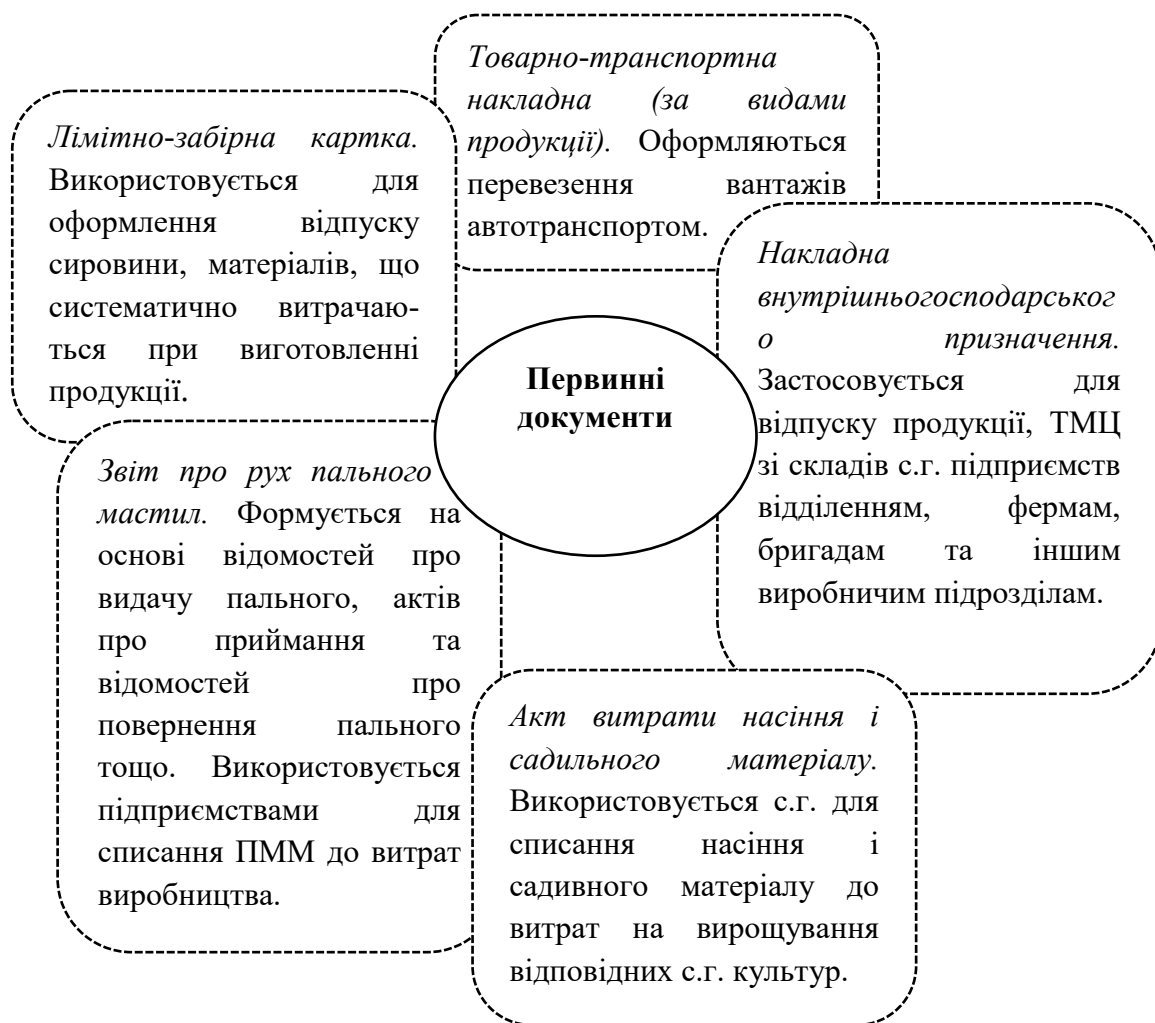

Рис. 2. Первинні документи з обліку матеріальних витрат на сільськогосподарських підприємствах

Джерело: власна розробка автора

На сьогодні порядок документального відображення господарських операцій, на сільськогосподарських підприємствах, регламентовано на

законодавчо-нормативному рівні. Так, ст. 9 Закону 42 України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV визначено основні вимоги до складання та зберігання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку [5], а також вимоги щодо оформлення документів регламентується «Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» № 88 від 24.05.1995 р. [6].

Відповідно до норм законодавчих актів, усі первинні документи складаються на бланках типової форми, затверджених Державною службою статистики, а також на бланках спеціалізованих форм, затверджених відповідними міністерствами й відомствами.

Для узагальнення інформації про матеріальні витрати за звітний період призначено рахунок 80 «Матеріальні витрати». Суми визнаних матеріальних витрат списуються у дебет рахунку 80 «Матеріальні витрати» на підставі актів-вимог, актів на списання палива, енергії, лімітно-забірних карток та інших первинних документів [7, с. 192].

Щомісяця, на підставі розрахунків і довідок бухгалтерії з кредиту рахунку 80 «Матеріальні витрати» дані суми списуються в дебет рахунків [7, с. 192]:

- 23 «Виробництво» у сумі прямих матеріальних витрат, які включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- 91 «Загальновиробничі витрати» – у сумі матеріальних витрат, що відносяться до виробничих накладних витрат;
- 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності» – в сумі матеріальних витрат, які відносяться до адміністративних, збутових та інших витрат операційної діяльності;
- 79 «Фінансові результати» – якщо підприємство не використовує рахунки класу 9 «Витрати діяльності».

Вартість матеріальних ресурсів, що відображається за елементом

«Матеріальні витрати», формується виходячи з цін їх придбання (без урахування податку на додану вартість), включаючи націнки (надбавки), комісійні винагороди, які сплачуються постачальникам, плату за транспортування, зберігання та доставку, що здійснюються сторонніми організаціями [7, с. 192].

Витрати, пов'язані з доставкою (включаючи вантажно-розвантажувальні роботи) матеріальних ресурсів транспортом і персоналом організації, підлягають включенню до відповідних елементів витрат на виробництво (витрати на оплату праці, амортизація основних засобів, матеріальні витрати тощо) [7, с. 192].

Відображення в бухгалтерському обліку матеріальних витрат з використанням рахунків класу 8 представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Відображення в бухгалтерському обліку матеріальних витрат

№ п/п	Зміст господарської операції	
	Дебет	Кредит
1	<i>Відпущено зі складу виробничі запаси та малоцінні й швидкозношувані предмети для операційної діяльності сільськогосподарського підприємства.</i>	
	80 «Матеріальні витрати»	20 «Виробничі запаси» 22 «Малоцінні і швидкозношувані предмети»
2	<i>Відображено вартість готової продукції, товарів, використаних для власних потреб.</i>	
	808 «Витрати товарів»	26 «Готова продукція» 28 «Товари»
3	<i>Відображено вартість наданих сільськогосподарському підприємству послуг, необхідних для операційної діяльності підприємства.</i>	
	809 «Інші матеріальні витрати»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
4	<i>Відображено вартість послуг з постачання електроенергії.</i>	
	803 «Витрати палива й енергії»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
5	<i>Віднесено матеріальні витрати на витрати основного виробництва в частині прямих матеріальних витрат.</i>	
	23 «Виробництво»	80 «Матеріальні витрати»
6	<i>Віднесено матеріальні витрати на утримання та експлуатацію виробничого обладнання та забезпечення техніки безпеки праці в цеху.</i>	
	91 «Загальновиробничі потреби»	80 «Матеріальні витрати»
7	<i>Віднесено матеріальні витрати на загальногосподарські потреби.</i>	

	92 «Адміністративні витрати	80 «Матеріальні витрати»
8	<i>Віднесено матеріальні витрати на витрати на збут.</i>	
	93 «Витрати на збут»	80 «Матеріальні витрати»
9	<i>Віднесено матеріальні витрати на інші витрати операційної діяльності.</i>	
	94 «Інші витрати операційної діяльності»	80 «Матеріальні витрати»
10	<i>Віднесено матеріальні витрати на фінансові результати в частині непрямих матеріальних витрат на підприємствах, які не використовують рахунки класу 9.</i>	
	79 «Фінансові результати»	80 «Матеріальні витрати»

Джерело: власна розробка автора

Визначити склад матеріальних витрат окремих структурних підрозділів сільськогосподарського підприємства допомагає групування та облік їх за статтями калькуляції (насіння та посадковий матеріал; паливо та мастильні матеріали; добрива; засоби захисту рослин та тварин; сировина та матеріали). Облік витрат за статтями дає можливість сформувати та визначити фактичну собівартість продукції та здійснити контроль за витрачанням коштів і виявити резерви зниження собівартості продукції.

Внутрішній аудит давно став невід'ємною складовою більшості успішних державних, суспільних і комерційних підприємств та організацій у всіх країнах світу. Проте для України внутрішній аудит досить нова практика, яка ще не отримала широкого розповсюдження. Однак збільшення динаміки розвитку бізнесу створює нові ризики. І сьогодні для їх мінімізації необхідно використовувати усі сучасні механізми контролю, одним із яких є внутрішній аудит [8].

Ефективність роботи підприємства багато в чому залежить від здійснення контролю за витратами. Систематичний і всеосяжний контроль сприяє забезпеченню обґрунтованості, своєчасності проведення цих операцій. Контроль за операціями з обліку витрат дає можливість об'єктивно оцінювати реальний стан підприємства. Контроль є однією із функцій управління, яка дозволяє своєчасно виявити та ліквідувати ті передумови і фактори, які заважають ефективному веденню виробництва, успішному досягненню поставленої мети, відкоригувати діяльність підприємства чи його структурних підрозділів [9].

На сьогодні в Україні питання організації внутрішнього контролю на підприємстві державою не врегульовані, а тому це питання належить до сфери діяльності власника підприємства і керівництва. Для розробки ефективної методики внутрішнього контролю витрат важливо визначити об'єкти, суб'єкти та основні завдання контролю.

Об'єктами внутрішнього контролю витрат є доцільність їх здійснення, безпосередньо документування та облік самих витрат.

Суб'єктами внутрішнього контролю витрат має бути управлінський персонал або особи, яким доручено здійснювати контроль від імені управлінського персоналу, тому доцільно, щоб суб'єктами внутрішнього контролю за витратами були керівник, ревізійна комісія, головний бухгалтер, фінансовий аналітик, інвентаризаційна комісія тощо.

Контроль існує на будь-якому підприємстві, але організовується по різному за структурою та методами. Організація внутрішньогосподарського контролю (відповідно до чинного законодавства) покладена на керівника підприємства. На підставі затвердженого плану працівники, зайняті управлінням, здійснюють систематичний поточний контроль за діяльністю підрозділів підприємства. За результатами контрольних перевірок керівництво підприємства приймає рішення про усунення причин, що негативно впливають на діяльність підприємства [9].

Метою контролю є досягнення управлінських цілей щодо забезпечення максимально-позитивної результативності ведення бізнесу та мінімізації суб'єктом господарювання різного роду ризиків в їх діяльності через протидію появі помилок та недоліків, перевірку достовірності даних обліку й звітності [10, с. 30].

В першу чергу контролюється система документування та обліку, перевіряється законність та доцільність складених господарських операцій на основі первинних документів. Управління матеріальними витратами на

сільськогосподарських підприємствах доцільно здійснювати за допомогою різних методів, які забезпечують складання достовірних калькуляцій собівартості продукції і організації дієвого контролю за зниженням витрат виробництв.

Ефективна облікова система дає можливість керівництву належним чином виконувати свої обов'язки з контролю, забезпечення збереженості ресурсів, представлення звітності й задоволення потреб чинного законодавства. Бухгалтерський контроль здійснює відділ внутрішнього контролю, охоплюючи роботу з метою перевірки, – щодо легальності, старанності та вірогідності господарських операцій до їх здійснення або перед їх завершенням на підставі бухгалтерських документів, а також з метою перевірки правильності ведення бухгалтерського обліку. На нашу думку, розв'язання проблеми контролю облікових записів є можливим завдяки створенню паралельних інформаційних потоків, які контролюють один одного і забезпечують вірогідність облікових даних [9].

Управління витратами виробництва реалізує свою основну мету і головні завдання шляхом здійснення визначених функцій. Однією з функцій управління і є внутрішній контроль.

Розглядаючи функції внутрішнього контролю витрат у взаємозв'язку, процес управління можна представити як ланцюг безупинних взаємозалежних дій з аналізу, планування, організації, мотивації, обліку, контролю і регулювання відповідних факторів виробництва. Функції внутрішнього контролю витрат можна розглянути за двома напрямками: перший – забезпечення інформацією виконавчих органів підприємства та задоволення потреб власників; другий – створення єдиної системи за контролем витрат на підприємстві [11, с. 57].

Основна проблема забезпечення внутрішнього контролю витрат полягає в тому, що на підприємствах не рідко не має чіткого розуміння, як правильно організувати контроль, це створює ряд проблем. Основні

причини цього наступні: відсутність працівників відповідної кваліфікації, методик, систем показників оцінки тощо.

З метою посилення контролю особливу увагу необхідно приділити перевірці економічної ефективності і доцільності операцій підприємств. Для підвищення оперативності контролю на підприємствах важливе значення мають правильна організація кількісно-сумового обліку цінностей у місцях зберігання продукції, раціональне здійснення операцій під час надходження і реалізації продукції, ефективне використання коштів [12, с. 4].

Внутрішній контроль витрат підприємства здійснюється на різних стадіях (рис. 3).

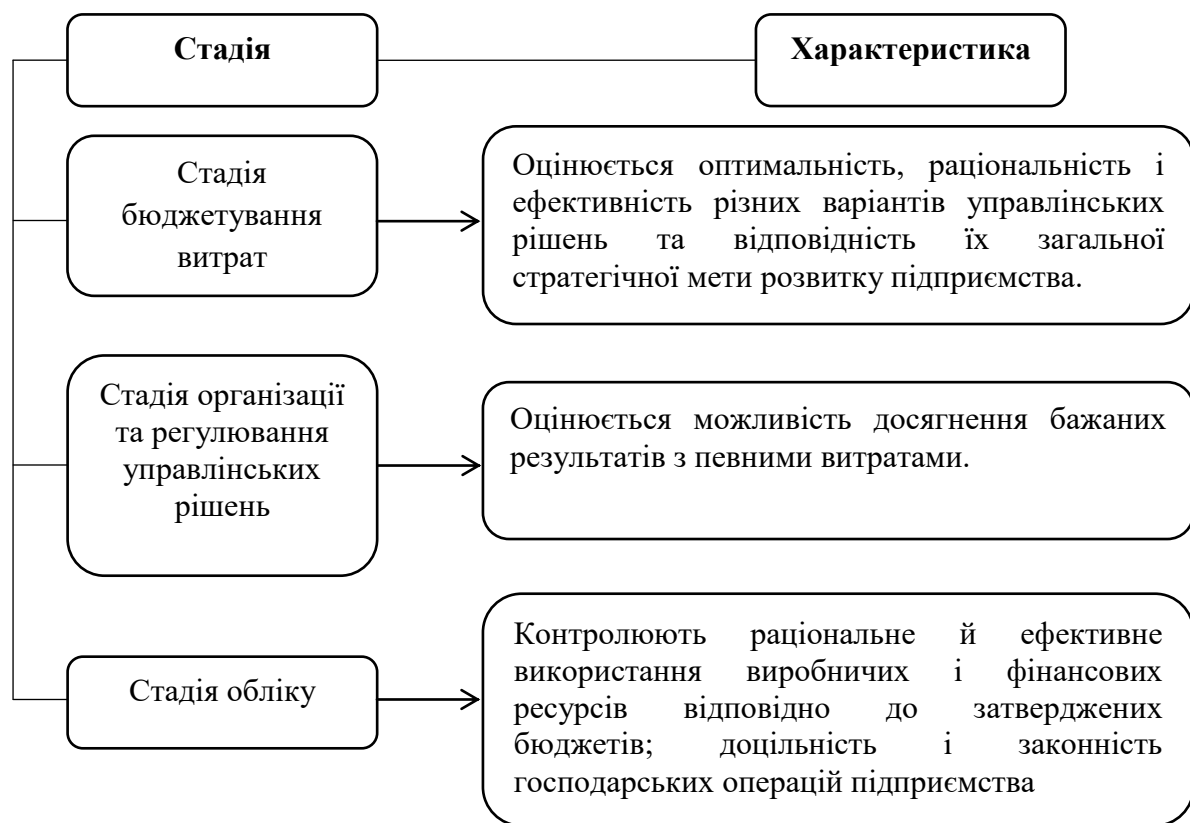

Рис. 3. Стадії внутрішнього контролю витрат підприємства

Джерело: [9]

Система внутрішнього контролю впливає як на фінансовий стан так і на результати діяльності суб'єктів господарювання. Для забезпечення

об'єктивності та якості висновків і пропозицій, необхідно оптимізувати організаційну побудову як контрольного процесу у цілому, так і кожної з контрольних процедур.

Дослідження питання обліку та організації системи внутрішнього контролю витрат дає змогу визначити основні напрямки вдосконалення організації внутрішнього контролю на підприємствах: успішне виконання поставлених завдань повинно будуватись на принципах, які мають фундаментально-методологічне значення для побудови системи внутрішнього контролю на підприємстві; внутрішній контроль має забезпечити правильність формування собівартості продукції (робіт, послуг); ефективним методом контролю є перевірка правильності і документальної обґрунтованості списання витрат. Організація контрольного процесу і реалізація його на практиці потребує дотримання в обов'язковому порядку цілого ряду вимог, зокрема: розробити систему планових показників і систему стандартів за напрямками діяльності; за кожним окремим об'єктом управління конкретизувати етапи контрольного процесу; для всіх об'єктів контролю попередньо встановити масштаб допустимих відхилень [9].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, ефективна система організації обліку та контролю матеріальних витрат будь-якого сільськогосподарського підприємства визначає необхідність налагодження функціональних обов'язків працівників, документообороту, статей калькуляцій в підсистемах економічної інформації. Цього можна досягти шляхом розробки внутрішніх стандартів контролю, удосконалення нормативно-правової бази стосовно організації обліку та внутрішнього контролю, а також доцільно було б на сільськогосподарських підприємствах ввести посаду внутрішнього аудитора, який би здійснював посилені контрольні функції за матеріальними витратами. Це дасть змогу отримати максимум достовірної та своєчасної інформації для користувачів

в найбільш прийнятному вигляді.

Література

1. Михальчишина Л. Г. Матеріальні ресурси та визначення їх складових: обліково-економічний огляд / Л. Г. Михальчишина // Вісник ЖДТУ. 2010 № 3 (53). URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/67180/64301>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. Наказом Міністерства фінансів України: від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1370326239541384/>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>– 13.04.2013
4. Податковий облік матеріальних витрат. URL: <https://dtkr.com.ua/show/1cid04704.html>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України: від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку. Затверджено наказом Міністерства України від 24 травня 1996 р. №88. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
8. Разборська О. О., Михальчишина Л. Г. Перспективи розвитку операційного аудиту в системі внутрішнього контролю / О. О.

- Разборська, Л. Г. Михальчишина // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. 2014. №2. URL: https://scholar.google.com.ua/scholar?cluster=16270792620414841566&hl=ru&as_sdt=2005&scioldt=0,5
9. Головацька С. І. Внутрішній контроль витрат підприємства: організаційно-методичні аспекти / С. І. Головацька, О. П. Сашко // Молодий вчений. 2016. № 5. С. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_12/
- 10.Максімова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства: системний підхід до розвитку [Текст]: монографія / В. Ф. Максимова. К.: АВРІО, 2005. 264 с.
- 11.Бутинець Ф. Ф., Виговська Н. Г., Малюга Н. М., Петренко Н. І. Контроль і ревізія: Підручник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. 3-е вид., доп. і перероб. Ж.: ПП «Рута», 2002. 544 с.
- 12.Яценко В. М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи вирішення // Бухгалтерський облік і аудит. 2010. № 11. С. 3-7.

References

1. Mykhaljchyshyna L. Gh. Materialjni resursy ta vyznachennja jikh skladovykh: oblikovo-ekonomichnyj oghljad / L. Gh. Mykhaljchyshyna // Visnyk ZhDTU. 2010. # 3 (53). URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/67180/64301>
2. Nacionaljne polozhennja (standart) bukhghaltersjkogho obliku 1 «Zaghaljni vymoghy do finansovoji zvitnosti»: zatv. Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy: vid 07.02.2013 r. # 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1370326239541384/>
3. Polozhennja (standart) bukhghaltersjkogho obliku 16 «Vytraty»: zatv. Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 31.12.99 # 318. URL:

- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>– 13.04.2013.
4. Podatkovyj oblik materialjnykh vytrat. URL: <https://dtkk.com.ua/show/1cid04704.html>
 5. Pro bukhghaltersjkyj oblik ta finansovu zvitnistj: Zakon Ukrainy: vid 16.07.1999 r. # 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
 6. Polozhennja pro dokumentaljne zabezpechennja zapysiv v bukhghaltersjkomu obliku. Zatverdzheno nakazom Ministerstva Ukrainy vid 24 travnja 1996 r. #88. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
 7. Butynecj F. F. Bukhghaltersjkyj finansovyj oblik: pidruchnyk dlja studentiv specialnosti «Oblik i audyt» vyshhykh navchaljnykh zakladiv / F. F. Butynecj. 8-me vyd., dop. i pererob. Zhytomyr: PP «Ruta», 2009. 912 s.
 8. Razborsjka O. O., Mykhaljchyshyna L. Gh. Perspektyvy rozvytku operacijnogho audytu v systemi vnutrishnjogho kontrolju / O. O. Razborsjka, L. Gh. Mykhaljchyshyna // Zbirnyk naukovykh pracj VNAU. Serija: Ekonomichni nauky. 2014. #2. URL: https://scholar.google.com.ua/scholar?cluster=16270792620414841566&hl=ru&as_sdt=2005&sciodt=0,5
 9. Gholovacjka S. I. Vnutrishnij kontrolj vytrat pidpryjemstva: orghanizacijno-metodychni aspekty / S. I. Gholovacjka, O. P. Sashko // Molodyj vchenyj. 2016. # 5. S. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_12/
 10. Maksimova V. F. Vnutrishnij kontrolj ekonomichnoji dijalnosti promyslovogho pidpryjemstva: systemnyj pidkhid do rozvytku [Tekst]: monohrafija / V. F. Maksimova. K.: AVRIO, 2005. 264 s.
 11. Butynecj F. F., Vyghovsjka N. Gh., Maljugha N. M., Petrenko N. I. Kontrolj i revizija: Pidruchnyk / Za red. prof. F. F. Butyncja. 3-e vyd., dop.

i pererob. Zh.: PP «Ruta», 2002. 544 s.

12. Jacenko V. M. Vnutrishnij kontrolj na pidpryjemstvakh Ukrainy: problemy rozvytku ta shljakhy vyrishennja // Bukhghaltersjkyj oblik i audyt. 2010. # 11. S. 3-7.